

वन महोत्सव २०१८-१९
वन महोत्सव कालावधीत करावयाच्या
रोपांच्या वाटप व विक्री दराबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्र. साववि-२०१८/प्र.क्र.८५/फ-११,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक :- १५/०६/२०१८

वाचा :-

- १) शासन निर्णय, ग्रा. विकास व जलसंधारण विभाग, क्रमांक एसएलएफ - २००९/ प्र.क्र.५०/जल - १२,
दि. ६ जुलै, २००९
- २) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जल संधारण विभाग एसएलएफ - २०१०/ प्र.क्र.५८/जल - १२,
दि. २१ जून, २०१०
- ३) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जल संधारण विभाग एसएलएफ - २०१०/ प्र.क्र.५८/जल - १२,
दि. २६ जुलै, २०१०
- ४) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जल संधारण विभाग एसएलएफ - २०११/ प्र.क्र.७९/जल - १२,
दि. ४ जून, २०११
- ५) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जल संधारण विभाग एसएलएफ - २०१२/ प्र.क्र.४०/जल - १२,
दि. ५ मे, २०१२
- ६) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जल संधारण विभाग एसएलएफ - २०१३/ प्र.क्र.६२/जल - १२,
दि. ३० मे, २०१३
- ७) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जल संधारण विभाग एसएलएफ - २०१४/ प्र.क्र.३०/जल - १२,
दि. २४ मे, २०१४
- ८) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जल संधारण विभाग एसएलएफ - २०१५/ प्र.क्र.३०/जल - १२,
दि. ३० मे, २०१५
- ९) प्रधान मुख्य वन संरक्षक व महासंचालक, सामाजिक वनीकरण, पुणे यांचे पत्र जा.क्र. कक्ष-९/
राहसे/४५८/२०१६-१७, दि. २७ मे २०१६.
- १०) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र. साववि-२०१५/प्र.क्र.१३१/फ-११, दि. ३१ मार्च, २०१६.
- ११) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र. सा.व.वि-२०१७/प्र.क्र.७४/फ-११ दिनांक : २५ मे २०१७.

प्रस्तावना :-

दि. १५ जून, ते ३० सप्टेंबर, हा काळ वन महोत्सवाचा काळ म्हणून साजरा करण्यात येणार आहे. या कालावधीत लोकांना वृक्ष लागवडीसाठी उद्युक्त करण्याच्या दृष्टीने शासनामार्फत सवलतीच्या दराने रोपांचा पुरवठा करण्यात येत असतो. वृक्ष लागवड व संगोपन हा लोकांचा कार्यक्रम व्हावा, त्याचबरोबर जनतेला वनीकरणाचे महत्त्व पटवून देता यावे. या दृष्टीने वन महोत्सवाच्या कालावधीत सुधारीत केलेल्या सवलतीच्या दराप्रमाणे रोपांचा पुरवठा केला जातो. त्यानुसार संदर्भ क्र. (११) येथील दि. २५ मे, २०१७ च्या शासन निर्णयान्वये सन २०१७-१८ साठी या सुधारित कालावधीनुसार सदर योजना पुढे चालू ठेवण्यास मान्यता देण्यात आली होती. आता सन २०१८-१९ या आर्थिक वर्षात सदर योजना चालू ठेवण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

१. सन २०१७-१८ या वर्षातील अनुभव तसेच जनतेचा प्रतिसाद लक्षात घेवून, वनमहोत्सव कालावधीत रोपांच्या वाटप व विक्री दरासाठीची योजना सन २०१८-१९ या आर्थिक वर्षात दिनांक ५ जून, २०१८ ते ३० सप्टेंबर, २०१८ या वन महोत्सवाच्या कालावधीत पुढे चालू ठेवण्यास व ती प्रभावीपणे राबविण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

२. राज्यात सन २०१७ पासून “५० कोटी वृक्ष लागवड” हा कार्यक्रम हाती घेण्यात आला आहे. सदर कार्यक्रमांतर्गत सन २०१८-१९ या वर्षासाठी १३ कोटी वृक्ष लागवडीचे उद्दिष्ट निश्चीत करण्यात आले आहे. या कार्यक्रमांतर्गत खाजगी मालकीचे पडीक क्षेत्र आणि शेत बांधावर, रेल्वे दुतर्फा, कालवा तसेच रस्ता दुतर्फा क्षेत्रात, सामूहीक पडीक क्षेत्र, व गायरान क्षेत्रावर मोठ्या प्रमाणात वृक्ष लागवडीचा कार्यक्रम घेता यावा. तसेच सर्व सामान्य शेतकरी व वृक्षप्रेमी यांना अल्पदरात रोपे उपलब्ध व्हावीत यासाठी वन महोत्सवाच्या कालावधीत सवलतीच्या दरात रोपांचा पुरवठा करण्यात येईल. वनमहोत्सवाच्या कालावधीत आणि सर्वसाधारण कालावधीत रोपांचा पुरवठा, सन २०१८-१९ या आर्थिक वर्षात खाली नमूद केलेल्या दराप्रमाणे करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

अ. क्र.	रोपांचे वर्गीकरण	वनमहोत्सव कालावधीतील रोपांचे दर (रुपये)	सर्वसाधारण कालावधीतील रोपांचे दर (रुपये)
१	२	३	४
१.	१ महिन्याचे रोप (लहान पिशवीतील रोप)	८/-	१५/-
२.	१८ महिन्याचे रोप (मोठ्या पिशवीतील रोप)	४०/-	७५/-

३. राज्यात सन २०१७ पासून राबविण्यात येत असलेल्या ५० कोटी वृक्ष लागवड कार्यक्रमांतर्गत दि. ०१ जुलै ते ३१ जुलै मध्ये करावयाच्या १३ कोटी वृक्ष लागवड कार्यक्रमांतर्गत सर्व शासकीय यंत्रणा व आस्थापना तसेच निमशासकीय यंत्रणा यांना मोठ्या प्रमाणात वृक्ष लागवड कार्यक्रमात सहभाग घेता यावा, यासाठी वरीलप्रमाणे अत्यल्प व सवलतीचे दरात रोपांचा पुरवठा करण्यात येत आहे.

४. ज्या शासकीय यंत्रणांनी ५० कोटी वृक्ष लागवडीत सहभाग घेतला आहे. अशा यंत्रणांना रोप निर्मिती साठी कोणत्याही प्रकारची आर्थिक तरतूद नसल्यास अशा यंत्रणांना या वनमहोत्सव कालावधीत रोपांचा मोफत पुरवठा करण्याचा प्रयत्न केला जाईल. यासाठी त्यांनी लागणा-या रोपांची आगाऊ मागणी लगतचे उपवनसंरक्षक (सदस्य सचिव, ५० कोटी वृक्ष लागवड कार्यक्रम) यांच्याकडे सोबतच्या मागणी पत्राद्वारे करावी.

५ उपवनसंरक्षक तथा सदस्य सचिव, ५० कोटी वृक्ष लागवड कार्यक्रम यांनी जिल्ह्यात उपलब्ध प्रादेशिक/सामाजिक वनीकरण रोपवाटीकेमधून यंत्रणानिहाय रोप पुरवठ्याचे आदेश दिनांक २५/०६/२०१८ पूर्वी निर्गमित करतील व इतर यंत्रणेशी योग्य समन्वय साधतील.

६. संदर्भ क्र.१० वरील दि.३१.३.२०१६ रोजीच्या शासन निर्णयातील परिच्छेद क्रमांक १० मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे वनमहोत्सव काळात वन व सामाजिक वनीकरण विभागाच्या रोपवाटीकांमधून सवलतीच्या दराने रोपांचा पुरवठा केला जातो. या योजनेचा फायदा सर्व संबंधित विभागांनी घ्यावा. जिथे अडचण असेल तिथे वन व सामाजिक वनीकरण विभागाकडून मोफत रोपे देण्याचा प्रयत्न केला जाईल. मात्र त्याबाबतची आवश्यक नोंद आणि लेखा रोपे उपलब्ध करून घेणारा विभाग आणि रोपे उपलब्ध करून देणारा विभाग अशा दोन्ही विभागामार्फत ठेवण्यात यावे. याबाबतची माहिती व अहवाल प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र यांच्याकडे पाठवावी.

७. वन महोत्सवाच्या कालावधीत (१५ जून ते ३० सप्टेंबर) वन महोत्सवाचे प्रयोजन व महत्त्व याबाबत प्रभावीपणे सर्वदूर पोहोचणाऱ्या माध्यमातून योग्य प्रसिध्दी देण्यात यावी. तसेच मेळावे व तत्सम कार्यक्रम

राबविण्यात यावेत, यासाठी लागणारा खर्च “प्रसार, प्रसिध्दी व प्रशिक्षण (२४०६ ८५८९)” या लेखाशिर्षातर्गत सन २०१८-१९ मधील मंजूर तरतूदीतून भागविण्यात यावा.

८. उपवनसंरक्षक (सदस्य सचिव, ५० कोटी वृक्ष लागवड कार्यक्रम)/विभागीय वन अधिकारी, सामाजिक वनीकरण यांनी विक्रीतून एकूण जमा झालेला महसूल याबाबतचा चालू आर्थिक वर्षाचा तपशिल सोबतच्या विहित नमून्यात प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य यांना सादर करावा.

९. याबाबतचा खर्च "मागणी क्र. सी-७, मुख्य लेखाशिर्ष-२४०६ वनीकरण व वन्यजीवन -१०१-वन संरक्षण व विकास व पुननिर्मित-(११) (३४) (२४०६ ८५५१) (योजनेत्तर) या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व सन २०१८-१९ वर्षाकरिता मंजूर केलेल्या निधीतून भागविण्यात यावा."

१०. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१८०६१५१७३६४१६६१९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(विजय खेडेकर)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) प्रधान मुख्य वन संरक्षक, (वन बल प्रमुख) महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
  - २) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
  - ३) अपर प्रधान मुख्य वन संरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास) महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
  - ४) मुख्य वन संरक्षक (प्रादेशिक) सर्व,
  - ५) वन संरक्षक, सामाजिक वनीकरण वृत्त कोकण-ठाणे/पुणे/नाशिक/औरंगाबाद/अमरावती/नागपूर.
  - ६) विभागीय वनअधिकारी, सामाजिक वनीकरण विभाग (सर्व).
  - ७) उप वनसंरक्षक (प्रादेशिक) सर्व.
  - ८) विभागीय वन अधिकारी (प्रादेशिक) सर्व.
  - ९) विभागीय आयुक्त सर्व.
  - १०) मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद (सर्व).
  - ११) जिल्हा अधिकारी सर्व.
  - १२) सहसंचालक (कृषी), सर्व.
  - १३) जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी सर्व.
  - १४) महालेखापाल (लेखापरिक्षा), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर.
  - १५) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई/नागपूर.
  - १६) निवासी लेखा अधिकारी, मुंबई.
  - १७) अधिदान व लेखाअधिकारी, मुंबई.
- शासन निर्णय क्रमांक : साववि - २०१८/प्र.क्र.७४/फ-११,
- १८) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
  - १९) कार्यासन अधिकारी, व्यय-०६/अर्थ-१७, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
  - २०) कार्यासन अधिकारी, ब-१ महसूल व वन विभाग, मंत्रालय मुंबई-३२.
  - २१) अवर सचिव, फ-२, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
  - २२) निवडनस्ती/फ-११.

महसूल व वन विभाग

क्र. साववि-२०१८/प्र.क्र.८५/फ-११, दिनांक १५ जून, २०१८ सोबतचे विवरणपत्र

अ.क्र.	तयार करण्यात आलेल्या एकूण रोपांची संख्या (लाखात)	एकूण विक्री झालेल्या रोपांची संख्या (लाखात)	विक्रीतून वसूल झालेली रक्कम (रुपये लाखात)	शिल्लक राहिलेल्या रोपांची संख्या (लाखात)
१	२	३	४	५

उप वनसंरक्षक (सदस्य सचिव, ५०
कोटी वृक्ष लागवड कार्यक्रम)
जिल्हा.....

रोपे मागणी पत्र

प्रति,
उपवनसंरक्षक,
सदस्य सचिव,
५० कोटी वृक्ष लागवड कार्यक्रम
.....जिल्हा

विषय:- इतर शासकीय यंत्रणाद्वारे १३ कोटी वृक्ष लागवडी करीता मोफत रोपांचा पुरवठा होणेबाबत

महोदय,
मी.....पदनाम.....
.....जिल्हा यंत्रणाप्रमुख.....प्रमाणित करतो की, शासन निर्णयानुसार १३ कोटी वृक्ष लागवड करीता आमच्या .....यंत्रणेस.....एवढे लक्षांक (उद्दिष्टे).....देण्यात आलेले आहे. त्या पैकी आज दिनांक.....रोजी एवढे.....स्थानांवर एकुण.....खडडे पुर्णतः खोदून झालेले आहेत.

सदर ठिकाणी लागवडीकरीता.....रोपाची गरज आहे.

- १) सदर रोपे शासकीय दरात घेण्याकरीता आमच्या यंत्रणे जवळ रोपलागवडीकरीता अनुदान उपलब्ध नाही.
- २) सदर रोपे खरेदी करीता आम्ही /इतर स्रोतातून प्रयत्न केला परंतु निधी उपलब्ध झालेला नाही.
- ३) आमच्याकडे कार्यालय खर्च व इतर किरकोळ खर्चाकरीता सुध्दा अनुदान उपलब्ध नाही.

करीता आम्हाला लागणारे.....रोपे मोफत उपलब्ध करून देण्यात यावे ही विनंती.
उपलब्ध रोपे स्वतंत्र नोंदवहीमध्ये नोंद घेतली जातील व वरिष्ठ कार्यालयास याबाबत कळविण्यात येईल.

दिनांक

आपला,

स्थान

सही
नाव
पदनाम
जिल्हा